

Bureau voor Archeologie Rapport 2013.27

De Duynkant, Castricum, gemeente Castricum: booronderzoek

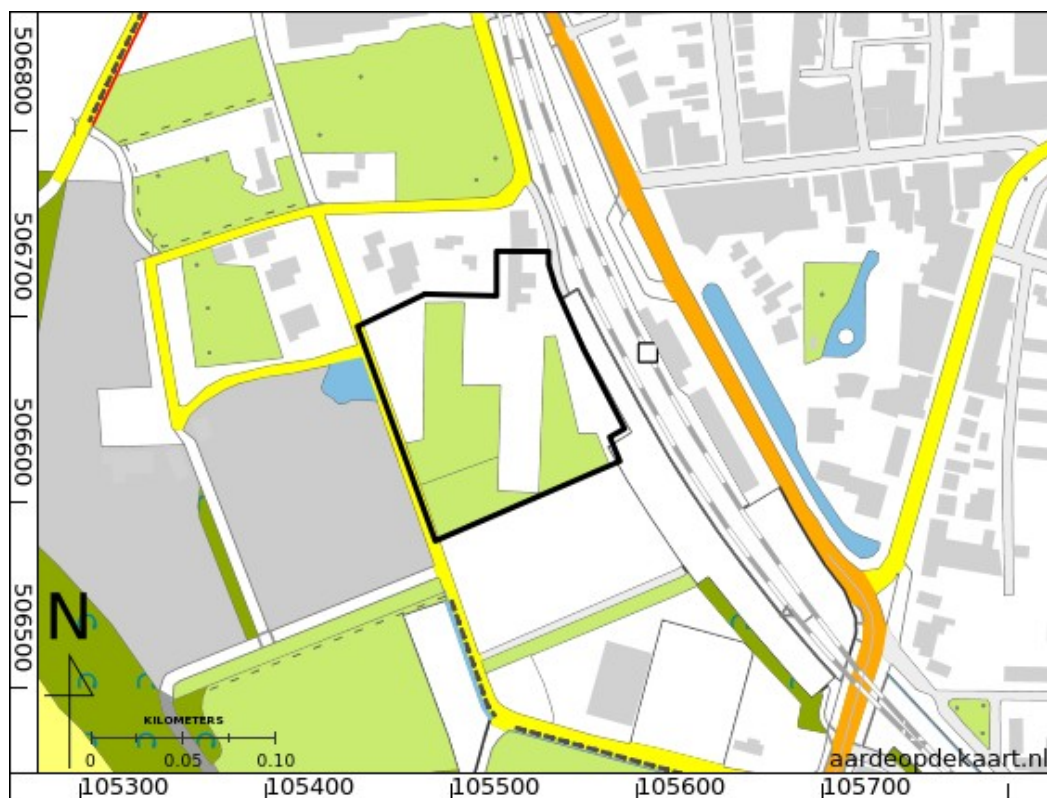
Colofon

titel: Bureau voor Archeologie Rapport 2013.27.
De Duynkant, Castricum, gemeente Castricum:
booronderzoek
auteur(s): A. de Boer
datum: 7 oktober 2013
ISSN: 2214-6687

© Bureau voor Archeologie
Koningsweg 244 Utrecht

Administratieve gegevens

Projectnummer	2013082701
Provincie	Noord – Holland
Gemeente	Castricum
Plaats	Castricum
Toponiem	De Duynkant
Centrum locatie (RD)	105.516, 506.699
Oppervlak plangebied	13.400 m ²
ARCHIS onderzoeksmeldingsnummer	58.548
Soort onderzoek	booronderzoek
Opdrachtgever	dhr. Montanus
Uitvoerder	Bureau voor Archeologie
Kaartblad	19C
Periode van uitvoering	oktober 2013
Bevoegd gezag	Gemeente Castricum
Beheerder en plaats van documentatie	Bureau voor Archeologie, Koningsweg 244, Utrecht

Figuur 1: Ligging van het plangebied.

Inhoud

	Samenvatting.....	5
1	Inleiding.....	6
2	Specifieke archeologische verwachting.....	7
3	Doelstelling en vraagstelling.....	8
4	Methode.....	9
5	Resultaten en interpretatie.....	10
6	Conclusie.....	11
7	Advies.....	12
8	Literatuur.....	13
	Figuren.....	14
Bijlage 1: Boorbeschrijvingen		

Samenvatting

Bureau voor Archeologie heeft een bureau- en booronderzoek uitgevoerd voor bouwwerkzaamheden aan De Duynkant te Castricum.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de KNA, protocollen 4003. In het plangebied zijn drie boringen geplaatst in percelen die op grond van historische gegevens vermoedelijk diepgaand zijn omgewerkt. De boringen zijn geplaatst tot in de wadafzettingen, tot minimaal 240 cm en maximaal 290 cm diep.

De ondergrond in het plangebied bestaat uit zwak siltig matig grof en kalkrijk grijs zand. Deze afzettingen kunnen als wadafzettingen worden geïnterpreteerd. De top van deze laag is aangetroffen op een diepte van 110 cm tot 200 cm.

Hierop bevindt zich in alle boringen omgewerkte grond. Deze bestaat uit verschillende zandlagen die vaak brokken bodemmateriaal uit ander lagen bevat hetgeen zich manifesteert als vlekken en/of als kleibrokken in het zand.

In de omgewerkte bodemlagen worden geen intacte archeologische waarden meer verwacht. Het archeologische niveau, de kwelderafzettingen die op de wadafzettingen werden verwacht – is geheel verstoord.

1 Inleiding

In opdracht van dhr. Montanus heeft Bureau voor Archeologie een booronderzoek uitgevoerd voor bouwwerkzaamheden van het project De Duynkant te Castricum.

Het plangebied heeft een oppervlak van ca. 13.400 m² en ligt ten westen van het NS station te Castricum, zie fig. 1. Voor de ontwikkeling is in 2010 een bureauonderzoek en in 2011 een booronderzoek uitgevoerd.

Het bureauonderzoek is uitgevoerd door Vestigia BV.¹ Het booronderzoek is uitgevoerd door VUHbs en is gelijktijdig met een proefsleuvenonderzoek ten zuiden van het plangebied gerapporteerd. Bij dit booronderzoek zijn in het plangebied tien boringen geplaatst. Hieruit komt het beeld naar voren dat een deel van de bovengrond is omgewerkt en geen archeologische waarden meer aanwezig zijn.² Echter, in een aantal boorprofielen is geen of nauwelijks bodemverstoring waargenomen. Zie fig. 2 voor het resultaat van het betreffende booronderzoek.

De initiatiefnemer heeft op grond van historische kennis aangegeven dat hij vermoed dat een belangrijk deel van de onverstoord zone, nl. die waarin boringen 4, 5 en 7 liggen, ook verstoord moet zijn. In dit deel van het plangebied ligt namelijk een paardenbak (nabij boringen 4 en 7) en een stap molen (nabij 5); zie ook fig. 3 waarin de boorpunten van het vooronderzoek zijn geprojecteerd op een luchtfoto uit 2011 op basis van de coördinaten die bij de boorstaten worden genoemd.³ Voor de aanleg van deze voorziening voor het houden van paarden is de grond namelijk tot enkele meters (mogelijk tot 3 of 4 m) omgezet getuige de verklaring van de persoon die de aanleg verzorgd heeft. Het vermoeden bestaat dat boringen 4, 5 en 7 zijn geplaatst in randzones tussen de percelen in, en zodoende niet een volledig beeld van de bodemopbouw in genoemde zone geven.

---

1 onderzoeksmelding 39.7261; (Eimerman et al. 2010)

2 onderzoeksmelding 48.0292; (Langeveld and Brink 2013)

3 Het valt op dat de ligging van de boorpunten in fig. 3 (uitsnede uit boorpuntenkaart van het rapport) en fig. 4 (boorpuntenkaart gemaakt op basis van de coördinaten van de boorpunten) enigszins verschilt; de exacte ligging van de boorpunten is daardoor onduidelijk.

---

2 Specifieke archeologische verwachting

Op grond van het eerder uitgevoerde onderzoek is de volgende specifieke verwachting voor het plangebied opgesteld:

Het plangebied ligt in de monding van het Oer IJ estuarium. In de ondergrond worden zodoende wadafzettingen verwacht. De monding is verland tussen de Vroege IJzertijd en de Romeinse tijd. In de Late IJzertijd was het mondingsgebied al vrijwel volledig verland en alleen bij extreme stormen werden nog de zogeheten wash-over afzettingen gevormd die aan de bovenzijde van het bodemprofiel kunnen worden aangetroffen.

Na het definitief sluiten van de monding is het plangebied onderdeel geweest van een kwelder gebied. Kwelderdelen die niet meer overstromden konden voor bewoning worden gebruikt. Door het ontginnen van de duingebieden in de kuststrook in de Middeleeuwen zijn op diverse plaatsen zandverstuivingen ontstaan die eventuele woonlagen kunnen bedekken (Jonge Duinafzettingen). In het plangebied is een belangrijk (maar onbekend) deel van de bovenlaag afgegraven in het kader van de aanleg van de spoorlijn in 1866 en de aanleg van de Hembrug over het Noordzee kanaal.

In het plangebied kunnen daarom archeologische resten in of op de kwelderafzettingen aanwezig zijn uit de IJzertijd en Romeinse tijd. De top van de betreffende archeologische laag ligt in het plangebied vermoedelijk op 0 m NAP en de basis van deze laag ligt op ca. -1 m NAP.⁴ Op grond van de actuele hoogteligging van 0,2 tot 0,5 m NAP ligt de eventuele archeologische laag dus vrijwel direct aan het oppervlak (20 cm diep) tot maximaal 1,5 m diep.

In de eventueel bovenliggende Jonge Duinafzettingen kunnen resten uit de Middeleeuwen en recenter aanwezig zijn.

---

4 o.b.v. profielen van proefsleuvenonderzoek Langeveld en Van den Brink (2013).

3 Doelstelling en vraagstelling

Het doel van het veldonderzoek is het controleren en verfijnen van de archeologische verwachting zodat een beslissing genomen kan worden over hoe met eventuele archeologische waarden rekening moet worden gehouden bij de voorgenomen werkzaamheden.

De volgende onderzoeksvragen zijn opgesteld:

- Is er in het plangebied een intacte bodem aanwezig en zo ja, komt deze overeen met het verwachte bodemtype?
- Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?
- Indien er (mogelijk) archeologische waarden aanwezig zijn:
  - Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?

---

4 Methode

Het veldonderzoek is uitgevoerd zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.2, in het bijzonder het hoofdstuk "protocol 4003 inventariserend veldonderzoek overig". Het veldonderzoek bestond uit een booronderzoek (specificatie VS03).

Op de positie van de vorige boringen in de verstoorde zone van fig. 3 – zijnde de boringen 4, 5 en 7 van het booronderzoek van Langeveld en Van den Brink worden nieuwe boringen geplaatst.

De boringen zijn gezet met een 7 cm Edelmanboor en 3 cm guts tot op minimaal 240 cm diep en maximaal 290 cm diep.

De bodemtextuur en archeologische indicatoren zijn beschreven volgens ASB 1.1 van het NITG-TNO waarin onder meer de standaardclassificatie van bodemmonsters volgens NEN 5104 wordt gehanteerd.⁵ De X en Y coördinaten van de boringen zijn ingemeten ten opzichte van de lokale topografie.

---

5 (Bosch 2008; Nederlands Normalisatie Instituut 1989)

5 Resultaten en interpretatie

De boringen zijn genummerd met dezelfde nummers en met achtervoegsel '-II' als die van het vooronderzoek. De locatie van de boringen staat in fig. 4 weergegeven. De boorgegevens zijn achteraan bijgevoegd als Bijlage 1.

De ondergrond in het plangebied bestaat uit zwak siltig matig grof en kalkrijk grijs zand. In het zand bevinden overal schelpfragmenten en soms verspoelde plantenresten. Deze afzettingen kunnen als wadafzettingen worden geïnterpreteerd. De top van deze laag is aangetroffen op een diepte van 110 cm (boring 4-II), 280 cm (boring 5-II) en 200 cm (7-II) diepte.

Hierop bevindt zich in alle boringen omgewerkte grond met een (donker) grijs – bruine of bruin – grijze kleur. Deze bestaat uit verschillende zandlagen die allen kalkrijk en matig grof of matig fijn zijn. De basis van de lagen is vaak scherp. In boring 7-II zijn in een bodemlaag tussen 100 en 160cm diep een fragment baksteen (niet – dateerbaar) en witbakkend industrieel aardwerk (vermoedelijk 19e eeuw) aangetroffen. De bodemlagen bevatten vaak brokken bodemmateriaal uit ander lagen hetgeen zich manifesteert als vlekken en/of als kleibrokken in het zand. Het fragment baksteen en het fragment aardwerk zijn waarschijnlijk bij het omwerken van de bodem in de ondergrond terecht gekomen.

6 Conclusie

De volgende onderzoeksvragen zijn opgesteld:

- Is er in het plangebied een intacte bodem aanwezig en zo ja, komt deze overeen met het verwachte bodemtype?
In het onderzochte deel van het plangebied bevinden zich wadafzettingen op 110 cm of dieper. De bodemlagen boven de wadafzettingen zijn omgewerkt.
- Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?

In de omgewerkte bodemlagen worden geen intacte archeologische waarden meer verwacht. Het archeologische niveau, de kwelderafzettingen die op de wadafzettingen werden verwacht – is geheel verstoord. Ook de Jonge Duinafzettingen ontbreken in het gebied. Dat Langeveld en Van den Brink de zone als 'intact' heeft aangemerkt, kan worden verklaard doordat zij hun boringen 4, 5 en 7 vermoedelijk in smalle bodemstroken tussen de percelen in hadden geplaatst, en zodoende een onvolledig beeld hadden van de bodemgesteldheid.

- Indien er (mogelijk) archeologische waarden aanwezig zijn:
  - Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?

n.v.t.

7 Advies

Bureau voor Archeologie adviseert de onderzochte delen van het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Ondanks dat dit onderzoek met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is uitgevoerd, is het echter nooit uit te sluiten dat toch archeologische resten worden aangetroffen bij de graafwerkzaamheden. Bureau voor Archeologie wijst er in dat geval erop dat men bij bodemversturende activiteiten verplicht is om eventuele vondsten en grondsporen te melden bij de Minister van OCW conform artikel 53 van de Monumentenwet uit 1988. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente Castricum.

8 Literatuur

- Berendsen, H.J.A, en Esther Stouthamer. 2011. *De vorming van het land: inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.
- Bosch, J.H.A. 2008. "Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode Versie 1.1: Op Basis van de Standaard Boor Beschrijvingsmethode Versie 5.2". 2008-U-R0881/A. Deltares-rapport.
http://www.sikb.nl/upload/documents/archeo/leidraden/Leidraad%20ASB%20versie%205_2%20geactualiseerd%20september%202008.pdf.
- De Mulder, E.F.J. 2003. *De Ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhof: Groningen [etc.].
- Eimerman, E., R.M. van Heeringen, K. Klerks, E. Louwe, and R.J.J. Quak. 2010. "Herontwikkeling Plangebied Zanderij-Zuid, Gemeente Castricum Ruimtelijk Advies Op Basis van Archeologisch Bureauonderzoek En Verkennend Veldonderzoek". Vestigia rapport V742. Amersfoort: Vestigia.
- Langeveld, Maurice, and Valentijn, van den Brink. 2013. "Castricum - Zanderij Zuid, Verkennend Archeologisch Proefsleuvenonderzoek En Inventariserend Booronderzoek". Zuidnederlandse Archeologische Notities 286. Amsterdam: VUhs Archeologie.
- Nederlands Normalisatie Instituut. 1989. *Geotechniek: Classificatie van Onverharde Grondmonsters*. Delft: Nederlands Normalisatie-instituut.
- SIKB. 2010. "Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Landbodems". SIKB.

Figuren

Figuur 2: Resultaat van het booronderzoek dat eerder was uitgevoerd, hun fig. 11.1 (Langeveld en Brink 2013). De zone die met V staat aangeduid is verstoord.

Figuur 3: Boorpunten van het onderzoek van Langeveld en Brink (2013) geprojecteerd op een luchtfoto uit 2011. De bodem in het gedeelte dat wordt omgrensd door een onderbroken lijn is in gebruik als paardenpak en stapmolen; op grond van historische gegevens is de grond hier vermoedelijk verstoord alhoewel dit gebied grotendeels buiten de verstoorde zone van fig. 2 valt.

Figuur 4: Ligging van de nieuwe boorpunten 4-II, 5-II en 7-II.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

nummer	grens (cm onder mv)		grondsoort	bijmenging	zandmediaan	kleur	kalkgehalte	overig
	boven	onder						
4-II								
	0	40	zand	zwak siltig	matig grof	grijs-bruin	kalkrijk	basis scherp; omgewerkte grond
	40	110	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker-grijs-bruin	kalkrijk	basis scherp; spoor grijze vlekken; omgewerkte grond
	110	160	zand	zwak siltig	matig grof	grijs	kalkrijk	spoor schelpmateriaal
	160	170	zand	zwak siltig	matig grof	grijs	kalkrijk	spoor schelpmateriaal; spoor plantenresten
	170	240	zand	zwak siltig	matig grof	grijs	kalkrijk	weinig schelpmateriaal
5-II								
	0	10	zand	zwak humeus; zwak siltig	matig grof	grijs-bruin	kalkrijk	omgewerkte grond
	10	60	zand	zwak siltig	matig fijn	grijs	kalkrijk	omgewerkte grond
	60	200	zand	sterk siltig	matig fijn	donker-bruin-grijs	kalkrijk	spoor kleibrokjes; spoor grijze vlekken; omgewerkte grond
	200	280	zand	zwak siltig	matig fijn	donker-grijs-bruin	kalkrijk	omgewerkte grond
	280	290	zand	zwak siltig	matig fijn	grijs	kalkrijk	spoor schelpmateriaal
7-II								
	0	50	zand	zwak siltig	matig grof	grijs	kalkrijk	basis scherp; weinig schelpmateriaal; omgewerkte grond
	50	100	zand	sterk humeus; zwak siltig	matig fijn	donker-bruin-grijs	kalkrijk	omgewerkte grond; spoor grijze vlekken; omgewerkte grond
	100	160	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker-bruin-grijs	kalkrijk	basis scherp; spoor aardewerkfragmenten; omgewerkte grond; spoor baksteen
	160	180	zand	zwak siltig	matig grof	donker-grijs	kalkrijk	basis scherp; omgewerkte grond
	180	200	zand	sterk humeus; zwak siltig	matig fijn	donker-bruin-grijs	kalkrijk	spoor schelpmateriaal; omgewerkte grond
	200	240	zand	zwak siltig	matig grof	grijs	kalkrijk	weinig schelpmateriaal
	240	250	zand	zwak siltig	matig fijn	grijs	kalkrijk	veel schelpmateriaal; veel plantenresten
	250	275	zand	zwak siltig	matig fijn	grijs	kalkrijk	spoor schelpmateriaal